

GEOGRAFIYA FANIDAN PEDAGOG KADRLARNI KASBIY SERTIFIKATLASH UCHUN SINOV TOPSHIRIQLARI SPETSIFIKATSIYASI

2024 yil

**GEOGRAFIYA FANIDAN PEDAGOG KADRLARINING KASBIY
SERTIFIKATLASH SINOVLARI TOPSHIRIQLARINING MAVZULARI
VA QO‘LLANILGAN ADABIYOTLAR RO‘YXATI**

Soha kodi	Baholanadigan mazmun elementi kodi	Pedagog kadrlar attestatsiyasi test sinovida baholanadigan mazmun elementi
I	1. Geografiya fani va uning rivojlanishi	
	1.1.1	Kirish. Geografiya nimani o‘rganadi?
	1.1.2	Geografik kashfiyotlar va hozirgi zamon geografiyasi.
	2.Yer- Quyosh sistemasidagi sayyora	
	1.2.1	Quyosh, Oy va yulduzlar
	1.2.2	Yer shakli va o‘lchamlari
	1.2.3	Yerning o‘z o‘qi va Quyosh atrofida aylanishi
	3.Geografik xaritalar	
	1.3.1	Azimut va masofani o‘lchash
	1.3.2	Joy balandligi
	1.3.3	Masshtab
	1.3.4	Geografik xaritalar
	1.3.5	Geografik koordinatalar
	4.Yerning qattiq qobig‘i -litosfera	
	1.4.1	Yerning ichki tuzilishi
	1.4.2	Litosfera .Tog‘ jinslari
	1.4.3	Yer po‘stining harakatlari
	1.4.4	Yer yuzasi relyefining asosiy shakllari
	5. Yerning suv qobig‘i	

	1.5.1	Gidrosferaning tarkibi. Dunyo okeani
	1.5.2	Daryollar
	1.5.3	Ko'l va muzliklar. Yer osti suvlari
	6.Yerning havo qobig'i -atmosfera	
	1.6.1	Atmosferaning tuzilishi
	1.6.2	Havo harorati va bosimi
	1.6.3	Shamol
	1.6.4	Havoning namligi va yog'inlar
	1.6.5	Ob-havo va iqlim
	7.Biosfera. Inson va tabiat	
	1.7.1	Yerning hayot qobig'i-biosfera
	1.7.2	Tabiat zonalar
II	1.Kirish.	
	2.1.1	Geografiya fani haqida tushuncha
	2.1.2	Geografik kashfiyotlar va hozirgi zamon
	2. Geografik qobiq	
	2.2.1	Geografik qobiqning chegaralari, xususiyatlari
	2.2.2	Geografik qobiqning rivojlanish bosqichlari
	2.2.3	Litosfera va uning harakatlari
	2.2.4	Yerning iqlim mintaqalari
	2.2.5	Landshaftlar
	2.2.6	Yer yuzi aholisi va uning tabiatga ta'siri
	3. Dunyo okeani	
	2.3.1	Dunyo okeani va uning qismlari
	2.3.2	Dunyo okeani tubining geologik tuzilishi va relvefi
	2.3.3	Okean suvining xususiyatlari
	2.3.4	Okean boyliklari va ulardan foydalanish
	2.3.5	Afrika materigi
2.3.6	Avstraliya materigi	

	2.3.7	Antarktida materigi
	2.3.8	Janubiy Amerika
	2.3.8	Shimoliy Amerika
	2.3.10	Yevrosiyo materigi
III	1. O‘zbekistonning tabiiy geografiyasi	
	3.1.1	O‘zbekistonning geografik o‘rni va chegaralari, ma‘muriy – hududiy tuzilishi
	3.1.2	O‘zbekistonning geologik tuzilishi, relyefi va foydali qazilmalari
	3.1.3	O‘zbekistonning iqlimi va iqlim resurslari
	3.1.4	O‘zbekistonning ichki suvlari va suv resurslari
	3.1.5	O‘zbekistonning tabiiy boyliklari va ularni muhofaza qilish
	3.1.6	O‘zbekistonning tabiiy geografik rayonlashtirish
	3.1.7	Chirchiq –Ohangaron tabiiy geografik okrugi
	3.1.8	Farg‘ona tabiiy geografik okrugi
	3.1.9	Mirzacho‘l tabiiy geografik okrugi
	3.1.10	O‘rta va Quyi Zarafshon tabiiy geografik okrugi
	3.1.11	Qizilqum tabiiy geografik okrugi
	3.1.12	Qashqadaryo tabiiy geografik okrugi
	3.1.13	Surxondaryo tabiiy geografik okrugi
	3.1.14	Quyi Amudaryo tabiiy geografik okrugi
	3.1.15.	Orol tabiiy geografik okrugi
	3.1.16	Ustyurt tabiiy geografik okrugi
	2. O‘zbekistonning tabiiy boyliklari, aholisi va mahnat resurslari	
	3.2.1	O‘zbekistonning tabiiy sharoiti va tabiiy boyliklari
	3.2.2	O‘zbekistonning aholisi ,tarkibi va aholi punktlari
	3. Milliy iqtisodiyotning tarkibiy tuzilishi	
	3.3.1	O‘zbekistonning milliy iqtisodiyotining tuzilishi
	3.3.2	Sanoat –milliy iqtisodiyotning tayanch tarmog‘i
	3.3.3	Yoqilg‘i- energetika majmuasi

	3.3.4	Neft va gaz sanoati
	3.3.5	Ko‘mir sanoati
	3.3.6	Elektroenergetika
	3.3.7	Kimyo sanoati
	3.3.8	Qora va rangli metallurgiya
	3.3.9	Mashinasozlik va uning tarmoqlari
	3.3.10	Avtomobilsozlik
	3.3.11	Yoqilg‘ini qayta ishlash sanoati
	3.3.12	Qurilish materiallari sanoati
	3.3.13	Agrosanoat majmuasi
	3.3.14	Qishloq xo‘jaligi (Dehqonchilik va Chorvachilik)
	3.3.15	O‘zbekistonda qishloq xo‘jaligining geografik tiplari
	3.3.16	Yengil va Oziq-ovqat sanoati
	3.3.17	Sanoatni hududiy tashkil etish hamda joylashtirish shakllari
	3.3.18	Transport geografiyasi
	3.3.19	O‘zbekistonning transportining zamonaviy rivoilanishi
	3.3.20	Aholiga xizmat ko‘rsatish sohalari
	3.3.21	O‘zbekistonda rekreatsiya va turizm
	3.3.22	Tashqi iqtisodiy aloqalar
	4. O‘zbekistonning regional tavsifi	
	3.4.1	O‘zbekiston iqtisodiyotning hududiy tashkil etish
	3.4.2	Toshkent iqtisodiy rayoni
	3.4.3	Mirzacho‘l iqtisodiy rayoni
	3.4.4	Farg‘ona iqtisodiy rayoni

	3.4.5	Zarafshon iqtisodiy rayoni
	3.4.6	Janubiy iqtisodiy rayoni
	3.4.7	Quyi Amudaryo iqtisodiy rayoni
IV	1. Jahoning siyosiy xarita	
	4.1.1	Jahonning siyosiy xaritasi
	4.1.2	Jahon mamlakatlarining ijtimoiy-iqtimoiy rivojlanganligi bo'yicha tasnif
	4.1.3	Mamlakatlarning boshqaruv shakli va davlat tuzilishi
	2. Jahon tabiiy resurslari	
	4.2.1	Dunyoning tabiiy resurslari
	4.2.2	Mineral resurslar geografiyasi
	4.2.3	Tugamaydigan va tiklanadigan tabiiy resurslar geografiyasi
	4.2.4	Global ekologik muammolar
	2. Jahon aholisi	
	4.3.1	Dunyo aholisining soni, o'sish va joylashishi
	4.3.2	Jahon aholisining yosh-jins va irqiy tarkibi
	4.3.3	Dunyo aholisining etnik va diniy tarkibi
	4.3.4	Jahon mamlakatlarining urbanizatsiyasi
	3. Jahon xo'jaligi geografiyasi	
	4.4.1	Jahon xo'jaligi va xalqaro mehnat taqsimoti
	4.4.2	Jahon iqtisodiyotining markazlari va xalqaro integratsiyasi jarayonlari
	4.4.3	Jahon energetikasi geografiyasi
	4.4.4	Jahon sanoati geografiyasi va uning o'zgarib borishini o'rganish

	4.4.5	Jahon metallurgiya va kimyo sanoati geografiyasi
	4.4.6	Jahon mashinasozlik va yengil sanoat geografiyasi
	4.4.7	Jahon qishloq xo‘jaligi geografiyasi
	4.4.8	Jahon transporti geografiyasi
	4.4.9	Xalqaro iqtisodiy aloqalari geografiyasi
	5. Jahonning regional tavsifi	
	4.5.1	Yevropa mamlakatlari
	4.5.2	Osiyo mamlakatlari
	4.5.3	Afrika, Avstraliya va Okeaniya, Amerika
V	1.Geografiya fani va uning tarixi	
	5.1.1	Geografiya fanlari tizimi haqida tushuncha
	5.1.2	Geografiya fanining tarixi va hozirgi davrdagi rivojlanishi
	2. Yer tabiati	
	5.2.1	Yer yuzi tabiati rivojlanishining fazoviy omillari
	5.2.2	Yer ichki tuzilishi va tektonik jarayonlar
	5.2.3	Yer yuzi tabiatining rivojlanish tarixi
	5.2.4	Geografik qobiq va uning umumiy qonuniyatlari
	5.2.5	Geografik qobiqning kenglik zonalligi va sektorligi
	5.2.6	Balandlik mintaqalanishi qonuniyati
	5.2.7	Geotizimlar va ularning pog‘onasimonligi
	3. Jamiyat va Tabiat	
	5.3.1	Jamiyat va tabiat o‘rtasidagi munosabatlar
	5.3.2	Antropogen landshaftlar
5.3.3	Tabiatni muhofaza qilishning geografik asoslari	

	4. Amaliy geografik tadqiqotlar	
	5.4.1	Tabiiy geografik jarayonlar
	5.4.2	Geografik baholash
	5.4.3	Geografik pragnoz
	5.4.4	Atrof-muhit monitoringi va geografik –ekologik eksperiment asoslari
	5. Dunyoning geosiyosiy manzarasi va global muammolar	
	5.5.1	Dunyoning geosiyosiy tizmi va uning shakllanishi
	5.5.2	Jahondagi zamonaviy geosiyosiy vaziyat. Davlatlarning integratsion uyushmalari
	5.5.3	Insoniyatning global muammolari
VII	Umumiy geografik qonuniyatlar, geografiya nazariyasi asosida masala, misol va topshiriqlar.	
VIII	Geografiya fani mazmunini o‘zida ifodalovchi xarita va	

Asosiy foydalanishga tavsiya etiladigan adabiyotlar

1. 5-sinf. Geografiya (Tabiiy geografiya boshlang‘ich kursi). P.G‘ulomov va b. “Mitti yulduz”. 2020
2. 6-sinf. Tabiiy fan (SCEINCE). K. T. Suyarov, Z. B. Sangirova, M. T. Umaraliyeva, S. G‘. Xasanova, M. K. Yuldasheva, D. T. Hasanova. “Ilm-nashr” 2022
3. 6-sinf. Geografiya (Materiklar va okeanlar tabiiy geografiyasi). A. Soatov va b. “O‘qituvchi”. 2017
4. 7-sinf. Geografiya (O‘rta Osiyo va O‘zbekiston tabiiy geografiyasi). P.G‘ulomov va b. “O‘qituvchi”. 2017
5. 8-sinf. Geografiya (O‘zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi) P. Musayev va b. “Sharq”. 2019
6. Geografiya (Jahon iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi) 9-sinf. A. Qayumov va b. “O‘zbekiston” 2019
7. Geografiya 10-sinf. V. Federko va b. “Colorpak” 2022
8. Geografiya (Amaliy geografiya). 10-sinf va o‘rta maxsus, kasb-hunar ta’limi muassasalari uchun Sh. Sharipov va b. “O‘zbekiston” milliy ensiklopediyasi” 2017
9. Geografik atlaslar 5, 6, 7, 8, 9-sinflar. Kadastr agentligi 2022, 2023
10. Umumiy geografik qonuniyatlar, geografiya nazariyasi asosida masala ,

misol va topshiriqlar. Amaliy masala va topshiriqlar.

11.PISA. <https://www.oecd.org/pisa/test/pisa-2022-mathematics-test-questions.htm>. Pisa topshiriqlari to'plami

12.TIMSS. Timss topshiriqlari to'plami.